

พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของคนงานในงานก่อสร้าง อาคารขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล Unsafe behavior of workers in the construction of large buildings in Bangkok and Surrounding Areas

จตุพล พิสิษฐ์ศักดิ์¹ และ อุลาวณย์ กุลชาติชัย²

Jatuphon Pisitsak¹ and Oulawan Kulchartchai²

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร 140 ถนนเชื่อมสัมพันธ์ เขตหนองจอก กรุงเทพฯ 10530

Mahanakorn University of Technology 140 Chueamsamphan Road, Nongchok, Bangkok, 10530

E-mail : c90_tor@hotmail.com¹, oulawan@gmail.com²

Telephone Number : 086-8418870¹, 02-988-3655²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อระบุลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของคนงานในงานก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลเฉพาะงานก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 30 โครงการ จากกลุ่มผู้ควบคุมงานซึ่งมีความใกล้ชิดกับคนงานก่อสร้างมากที่สุด โดยสามารถแบ่งพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยตามงานวิจัยที่ผ่านมาได้ 24 ปัจจัย จากทั้งหมด 8 กลุ่มประเภทพฤติกรรม ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) มาทำการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า พฤติกรรมการไม่สวมใส่หมวกนิรภัยเมื่อเข้าปฏิบัติงานของคนงานก่อสร้าง ซึ่งอยู่ในกลุ่มประเภทของการไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลนั้น มีลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานสูงสุด รองลงมาคือ การทำงานโดยไม่มีความรู้ในงานที่ตนเองทำ ซึ่งอยู่ในกลุ่มประเภทของการที่คนงานขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน มีลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานปานกลาง และการใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ชำรุด โดยที่ทราบอยู่แล้วว่าชำรุด ซึ่งอยู่ในกลุ่มประเภทของการใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ชำรุด มีลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานปานกลาง ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อหาแนวทางส่งเสริมให้คนงานก่อสร้างสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลในการเข้าปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานทุกครั้ง อันจะนำมาซึ่งการปฏิบัติงานของคนงานก่อสร้างด้วยความถูกต้องและปลอดภัยสูงสุด

คำสำคัญ: พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย, คนงานก่อสร้าง, งานก่อสร้าง, อาคารขนาดใหญ่

ABSTRACT

This research aims to identify the frequency of the workers' unsafe behavior in the construction of the large buildings in Bangkok and the surrounding areas by using the questionnaire to collect data from the construction foreman who is the most closely associated with the construction workers and specific study in the 30 construction projects in Bangkok and the surrounding areas. The unsafe behavior can be divided according to the past research to 24 factors of 8 groups of behavior.

The researcher uses the Descriptive Statistics to calculate the Percentage Value the Mean Value and the Standard Deviation Analysis. The research conclusion shows that the workers' behavior is not wearing a helmet when they're working which is in the type is not wearing the personal protective equipment has the highest frequency of unsafe behavior. Followed by working without the knowledge which is in a type of the workers lack of the knowledge and the skills to perform the job has the frequency of unsafe behavior in the medium and the use of the damaged equipment by the malfunctioning has already known which is in a type of devices or damaged tools has the frequency of unsafe behavior in the medium. The results of the data analysis can be applied to find a way to encourage the construction workers to wear the personal protective equipment to work in the workplace at all times. This will bring the accuracy and the safety to the performance of a construction worker.

Keywords: the unsafe behavior, the construction workers, the construction, the large buildings

1. บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศในด้านอุตสาหกรรม การก่อสร้าง มีการนำอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่ทันสมัยมาใช้ในอุตสาหกรรมก่อสร้างจำนวนมาก เพื่อให้งานก่อสร้างสามารถดำเนินการก่อสร้างไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ในทางกลับกันคนงานก่อสร้างให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการทำงานน้อยมาก นอกจากนี้ตัวคนงานก่อสร้างเองยังขาดความรู้ ขาดทักษะ ในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และขาดจิตสำนึกด้านความปลอดภัยในการทำงานอย่างถูกต้องและปลอดภัย ซึ่งจากสถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย เนื่องจากการทำงานจำแนกตามความรุนแรงและประเภทกิจการ ปี พ.ศ. 2554 พบว่า อุตสาหกรรมก่อสร้างมีสถิติการประสบอันตรายสูงที่สุดเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรมผลิตประเภทอื่นๆ และส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเขตจังหวัด กรุงเทพมหานครและปริมณฑล [1] จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา [2] พบว่า สาเหตุสำคัญหลักของการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานมักเกิดจากตัวคนงานก่อสร้างเอง มีพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ถูกต้องและไม่ปลอดภัย และส่วนใหญ่การเก็บรวบรวมข้อมูล จะสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวคนงานก่อสร้าง และเป็นคำถามเชิงบวกเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปลอดภัยของคนงานก่อสร้าง ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจมีคลาดเคลื่อนกับความเป็นจริง เพราะคนงานส่วนใหญ่กลัวความคิดไม่กล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความจริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ควบคุมงาน

ซึ่งมีความใกล้ชิดกับคนงานก่อสร้างมากที่สุด ทำให้สังเกตเห็นพฤติกรรมในการทำงานของคนงานก่อสร้างตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะทำให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

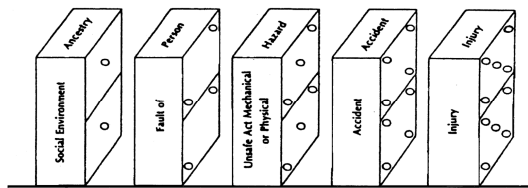
2. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากทฤษฎีสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุของ Heinrich [3] พบว่า สาเหตุของอุบัติเหตุเกิดจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการดังนี้ คือ 1) การกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Act) เป็นสาเหตุใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 85 ของจำนวนการเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด 2) สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Condition) เป็นสาเหตุรอง คิดเป็นร้อยละ 15 ของจำนวนการเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด

จากทฤษฎีลูกโซ่ของอุบัติเหตุของ Heinrich [4] พบว่า ปัจจัยสำคัญของสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุมีดังต่อไปนี้ 1) สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) เป็นปัจจัยร่วม หรือสาเหตุจูงใจ สาเหตุโดยตรงของการเกิดอุบัติเหตุ ได้แก่ พื้นฐานของบุคคลผู้ประสบอุบัติเหตุ เช่น ความสะเพร่า และคุณสมบัติไม่ใช่อื่นที่อาจถ่ายทอดได้ตามกรรมพันธุ์ สิ่งแวดล้อมอาจช่วยกระตุ้นให้เกิดคุณสมบัติที่ไม่ดีดังกล่าวได้ ทั้งสองประการนี้เป็นต้นเหตุของความบกพร่องของบุคคล 2) ความบกพร่องของบุคคล (Defect of Person) ได้แก่ ขาดความตั้งใจในการทำงาน มีพฤติกรรมหรือมีนิสัยไม่ดี ที่ถูกถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ เช่น ความสะเพร่า การไม่สนใจต่อความปลอดภัย เป็นต้น

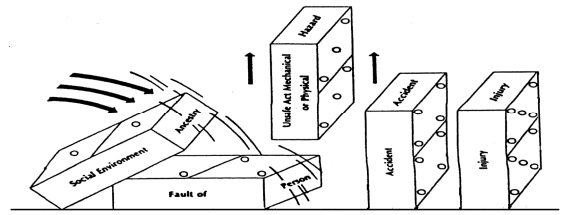
ความพิการ เจ็บป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงการมีเจตคติที่ไม่ดีต่อความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดสาเหตุโดยตรงของการเกิดอุบัติเหตุ 3) การกระทำที่ไม่ปลอดภัย และสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe Act and Unsafe Condition) เช่น หยอกล้อกันในขณะที่ทำงาน การทำงานไม่ถูกวิธี การถอดการ์ดครอบเครื่องจักรออก เป็นต้น ซึ่งเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ 4) อุบัติเหตุ (Accident) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น การลื่นหกล้ม การชนหรือกระแทก เป็นต้น ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บหรือความเสียหายขึ้นหรือไม่ก็ได้ 5) บาดเจ็บหรือความเสียหาย (Injury) เช่น บาดแผลต่างๆ สูญเสียอวัยวะ พิการ และความเสียหายต่อเครื่องมือ อุปกรณ์ ผลผลิต อันเป็นผลมาจากการเกิดอุบัติเหตุทั้งสิ้น

ซึ่งปัจจัยสำคัญของสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุเปรียบเทียบกับได้เสมือนตัวโดมิโนที่เรียงกันอยู่ 5 ตัวใกล้กัน ดังแสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงตัวโดมิโน 5 ตัวตามหลักทฤษฎีลูกโซ่ของอุบัติเหตุของ Heinrich (1959)

ดังนั้นจากทฤษฎีลูกโซ่ของอุบัติเหตุ พบว่า การกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย เช่น เล่นหยอกล้อกันในขณะที่ทำงาน การทำงานไม่ถูกวิธี การทำงานอย่างรวดเร็วเกินไป การถอดการ์ดครอบเครื่องจักรออก เป็นต้น ซึ่งเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ดังนั้นการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุให้ได้ผลดีที่สุด คือ การตัดการกระทำที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเป็น โดมิโนตัวที่ 3 ออก ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 การป้องกันอุบัติเหตุตามหลักทฤษฎีลูกโซ่ของอุบัติเหตุของ Heinrich (1959)

โดยมีผลงานวิจัย [6] ที่สอดคล้องกับทฤษฎีนี้ พบว่า การป้องกันอุบัติเหตุตามทฤษฎีโดมิโน หรือลูกโซ่ของการเกิดอุบัติเหตุ (Accident Chain) นั่นคือ การตัดลูกโซ่อุบัติเหตุโดยการกำจัดโดมิโนตัวที่ 3 ออกไป (กำจัด การกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย) การบาดเจ็บหรือความเสียหายก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ซึ่งหากทำการแก้ไข และทำการป้องกันที่โดมิโนตัวที่ 1 (สภาพแวดล้อมของสังคม หรือภูมิหลังของบุคคล) หรือตัวที่ 2 (ความบกพร่องผิดปกติกของบุคคล) เป็นเรื่องที่แก้ไขได้ยาก เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น และปลูกฝังเป็นคุณสมบัติส่วนบุคคล

จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า มีผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น โดยพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย ประกอบไปด้วย 8 ประเภทดังนี้

1. ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล กรณีศึกษา [7] พบว่า สาเหตุอันดับ 1 ของพฤติกรรมในการทำงานที่ไม่ปลอดภัย คือ การไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล เช่นเดียวกับผลการศึกษาของนภาพร [8] ที่พบว่า การที่ไม่สวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของพนักงานเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงาน
2. ขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ขวลิต [9] พบว่า การเกิดอุบัติเหตุมักเกิดจากตัวผู้ปฏิบัติเองซึ่งมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น คนงานไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยมาก่อน ขาดความรู้ และขาดทักษะด้านการทำงานก่อสร้างเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

3. ความประมาทเล็กน้อย Kittleson [10] พบว่า คนงานที่ต้องการแสดงความห้าวหาญและต้องการโชว์ความสามารถ เพื่อที่จะได้รับความชื่นชมจากเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นความประมาทเล็กน้อยนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยและส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในลำดับต่อมา

4. ผลการใช้ยาเสพติดและเครื่องคัมแอลกอฮอล์ อรุณ [11] พบว่า คนงานที่ทำงานขณะคัมเครื่องคัมที่มีแอลกอฮอล์นั้น มีความเสี่ยงสูงที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บเนื่องจากการทำงาน เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Michuad [12] ที่พบว่า คนงานที่ใช้สารเสพติด และเครื่องคัมที่มีแอลกอฮอล์มีแนวโน้มที่จะขาดสติ และความสามารถในการตัดสินใจโดยทั่วไปลดลง มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานและการตัดสินใจ

5. ลักษณะการทำงานที่ไม่ถูกต้อง Hall [13] พบว่า เพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการปฏิบัติงาน คนงานจึงหลีกเลี่ยงการทำงานที่ถูกต้อง รวมถึงการใช้งานอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักร ที่ไม่ถูกต้องเพราะคิดว่าเป็นการยุ่งยากและไม่สะดวกสบายในการใช้งาน ซึ่งเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงาน

6. การใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ชำรุด Thanet and Hadikusumo [14] พบว่า คนงานที่ใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรที่ชำรุด เป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยนำมาซึ่งการเกิดอุบัติเหตุ

7. การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักรผิดประเภทและไม่ปลอดภัย Thanet and Hadikusumo [14] พบว่า การใช้งานอุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องจักร ที่ผิดประเภทและไม่ปลอดภัย เช่น การถอดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่ติดมากับเครื่องมือ เครื่องจักรออกเพื่อความสะดวกในการใช้ การใช้เครื่องมือเครื่องจักรผิดประเภท การใช้เครื่องมือเครื่องจักรเกินขีดความสามารถของเครื่อง เป็นต้น ล้วนเป็นการกระทำให้เกิดอันตรายทั้งสิ้น

8. ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ วิจิตร [15] พบว่า อุบัติเหตุ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดฝันอันเป็นการบังเอิญ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือขาดความรู้

3. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากรในงานวิจัยนี้ คือ บริษัทรับเหมาก่อสร้างซึ่งดำเนินการก่อสร้างเฉพาะอาคารขนาดใหญ่ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ คือ กลุ่มผู้ควบคุมงาน ได้แก่ วิศวกรโครงการ และ/หรือหัวหน้าคนงาน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามมีจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 2 ตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ ตอนที่ 1 คำถามจะเป็นการสอบถามถึงลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มผู้ควบคุมงาน ตอนที่ 2 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ของแต่ละประเภทของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคนงาน โดยเป็นการสอบถามถึงความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยที่เกิดจากการกระทำของตัวคนงานเอง จากปฏิบัติทุกครั้งไปจนถึงไม่เคยปฏิบัติเลย ซึ่งกลุ่มผู้ควบคุมงานมีความใกล้ชิดกับคนงานก่อสร้างมากที่สุด สามารถที่จะตอบคำถามในส่วนของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของคนงานก่อสร้าง โดยให้กลุ่มผู้ควบคุมงานเลือกตอบตามความจริงที่ได้พบเห็นและได้สัมผัสมา จากจำนวนคำถาม 24 ข้อ ประกอบด้วย 8 กลุ่มประเภทพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งรวบรวมจากผลงานวิจัยที่ผ่านมาตามที่กล่าวถึงข้างต้น [7-15]

จากแบบสอบถามข้างต้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเข้าใจของคำถาม โดยจะนำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบความเข้าใจในคำถาม และภาษาที่ใช้ว่าเหมาะสมหรือไม่ แล้วจึงนำแบบสอบถามที่แก้ไขเป็นที่เรียบร้อยแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อระบุลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของคนงานก่อสร้าง โดยทำการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งเรียงตามค่าคะแนนเฉลี่ยและสามารถนำมาอธิบายข้อมูลดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นสถิติที่ใช้สรุปลักษณะของกลุ่มข้อมูล โดยผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ควบคุมงาน ซึ่งเห็นความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของพนักงานก่อสร้างตลอดเวลาในการปฏิบัติงาน ทำให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายถึงร้อยละ 93.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งมีช่วงอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี ร้อยละ 64.45 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีถึงร้อยละ 80.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละ 46.67 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็นหัวหน้างาน ร้อยละ 53.33 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นค่าวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางที่นิยมใช้มากที่สุด ซึ่งใช้ได้กับข้อมูลสเกลแบบช่วงและสเกลอัตราส่วน หาได้โดยการนำเอาค่าของข้อมูลทุกๆ ค่าที่เก็บรวบรวมได้มาบวกกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด ค่าคะแนนเฉลี่ยความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้างมีดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 คะแนน ปฏิบัติทุกครั้ง หมายถึง พนักงานก่อสร้างมีความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานสูงมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.61 คะแนน ปฏิบัติบ่อยครั้ง หมายถึง พนักงานก่อสร้างมีความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานสูง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.62-3.42 คะแนน ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง พนักงานก่อสร้างมีความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.43-4.23 คะแนน ปฏิบัตินานๆ ครั้ง หมายถึง พนักงานก่อสร้างมีความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.24-5.00 คะแนน ไม่เคยปฏิบัติเลย หมายถึง พนักงานก่อสร้างมีความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานน้อยมาก

4.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรากที่สองของค่าเฉลี่ยของผลรวม ระหว่างผลต่างกำลังสองของค่าตัวเลขแต่ละตัวในข้อมูลชุดหนึ่งๆ กับค่าเฉลี่ยของข้อมูลชุดนั้น ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้อธิบายความแตกต่างของตัวแปรที่ใช้ศึกษาถ้าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าสูง แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก ถ้าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าต่ำ แสดงว่ามีความแตกต่างกันน้อย

ดังนั้น ข้อมูลที่ได้ดังกล่าวจะนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของพนักงานก่อสร้าง

พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย	Mean	S.D.	ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย
1. การไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล			
ไม่สวมใส่หมวกนิรภัยเมื่อเข้าปฏิบัติงานในสถานที่ทำงาน (UA1)	2.49	0.506	สูง
ไม่ใช้เข็มขัดนิรภัยขณะทำงานในที่สูง (UA2)	2.64	0.529	ปานกลาง
ไม่สวมแว่นตานิรภัยขณะทำการเชื่อมเหล็ก (UA3)	2.67	0.564	ปานกลาง
2. ขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน			
ทำงานโดยไม่มีความรู้ในงานที่ตนเองทำ (UA4)	2.80	0.505	ปานกลาง
ทำงานโดยไม่มีทักษะ/ความถนัด (UA5)	2.80	0.726	ปานกลาง
3. ความประมาทเลินเล่อ			
นั่งพักบนนั่งร้าน โดยห้อยขาลงมาทิ้งๆ ที่ไม่มีราวกันตก (UA6)	2.82	0.684	ปานกลาง
เล่นหยอกล้อกันระหว่างทำงาน (UA7)	2.80	0.786	ปานกลาง
ก้าวหรือกระโดดข้ามสายพานลำเลียงขณะเดินเครื่องทำงาน (UA8)	2.89	0.714	ปานกลาง
ส่งของโดยวิธีโยนลงมาจากที่สูง (UA9)	3.13	0.786	ปานกลาง
ไต่ นั่งร้าน โดยใช้มือจับราวเพียงมือเดียวเพื่อขึ้น-ลง (UA10)	2.80	0.588	ปานกลาง
เปิดสวิตซ์อุปกรณ์ที่ใช้มอเตอร์โดยไม่ให้สัญญาณแก่เพื่อนข้างเคียง (UA11)	3.58	0.723	น้อย
4. ผลของการใช้ยาเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			
ทำงานขณะที่ยังไม่สร่างจากอาการเมาสุรา (UA12)	2.80	0.457	ปานกลาง
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก่อนทำงาน (UA13)	2.80	0.548	ปานกลาง
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ขณะทำงาน (UA14)	3.49	0.661	น้อย
ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หลังเลิกงาน (UA15)	2.78	0.670	ปานกลาง
5. ลักษณะการทำงานที่ไม่ถูกต้อง			
ทำงานข้ามขั้นตอนเพื่อเป็นการประหยัดเวลา (UA16)	3.47	0.815	น้อย
6. การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือที่ชำรุด			
ใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ชำรุด (ทราบอยู่แล้วว่าชำรุด) (UA17)	2.80	0.548	ปานกลาง
7. การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรผิดประเภทและไม่ปลอดภัย			
ใช้แบบเหล็กแทนแผ่นเหล็กทรงขารถเครนขณะทำการยกของ (UA18)	3.64	0.609	น้อย
ใช้หัวแก๊สตัดเหล็กจุดบูหรือขณะทำการตัดเหล็กอยู่ (UA19)	2.80	0.548	ปานกลาง
ใช้คอกสว่านเจาะปูนมาเจาะแผ่นเหล็ก (UA20)	2.80	0.815	ปานกลาง
ถอดการ์ดป้องกันอันตรายที่มาทับเครื่องจักรออกเพื่อสะดวกใช้งาน (UA21)	2.82	0.614	ปานกลาง
8. ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์			
ปฏิบัติงานโดยไม่ใช่มือที่มีหน้าที่รับผิดชอบ (UA22)	2.91	0.633	ปานกลาง
ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ชำรุดแล้วนำกลับมาใช้งานใหม่ (UA23)	2.73	0.720	ปานกลาง
ใช้อะไหล่ อุปกรณ์ที่ไม่เหมือนของเดิมมาแทนของที่ชำรุด (UA24)	2.80	0.815	ปานกลาง

จากข้อมูลในตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้าง โดยสามารถแยกประเภทของพฤติกรรมตามกลุ่มพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยได้ 5 อันดับสูงสุดดังต่อไปนี้

1. ไม่สวมใส่หมวกนิรภัยเมื่อเข้าปฏิบัติงานในสถานที่ทำงาน (UA1) อยู่ในกลุ่มของการไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.49 ซึ่งเป็นความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างสูง
2. ไม่ใช้เข็มขัดนิรภัยขณะทำงานในที่สูง ซึ่งเสี่ยงต่อการพลัดตกลงมาได้ (UA2) อยู่ในกลุ่มของการไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ซึ่งเป็นความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างปานกลาง

3. ไม่สวมแว่นตากันแสงขณะทำการเชื่อมเหล็ก (UA3) อยู่ในกลุ่มของการไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ซึ่งเป็นความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างปานกลาง

4. ปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ที่ชำรุดแล้วนำกลับมาใช้งานใหม่ (UA23) อยู่ในกลุ่มความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 ซึ่งเป็นความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างปานกลาง

5. ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หลังเลิกงาน (UA15) อยู่ในกลุ่มของผลการใช้ยาเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 ซึ่งเป็นความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างปานกลาง

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์การเรียงลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของคณงานก่อสร้าง

พฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย	Mean	S.D.	ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัย
1. การไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล	2.59	0.447	สูง
2. ขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน	2.80	0.504	ปานกลาง
3. การใช้เครื่องมือมือที่ชำรุด	2.80	0.786	ปานกลาง
4. ผลของการใช้ยาเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.80	0.537	ปานกลาง
5. ความประมาทเลินเล่อ	2.81	0.726	ปานกลาง
6. การใช้เครื่องมือเครื่องจักรผิดประเภทและไม่ปลอดภัย	2.89	0.714	ปานกลาง
7. ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์	3.13	0.786	ปานกลาง
8. ลักษณะการทำงานที่ไม่ถูกต้อง	3.47	0.683	น้อย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางข้างต้นสามารถเรียงลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของคณงานก่อสร้าง 5 อันดับแรกได้ดังต่อไปนี้

1. ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างสูง ได้แก่ การไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 และค่า

เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.447 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันน้อย

2. ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างปานกลาง ได้แก่ ขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.504 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก

3. ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้างปานกลาง ได้แก่ การใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ชำรุด ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.786 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก

4. ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้างปานกลาง ได้แก่ ผลของการใช้ยาเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.537 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก

5. ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้างปานกลาง ได้แก่ ความประมาทเลินเล่อ ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.726 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมาก

5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยนี้ พบว่า การไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลเป็นความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้างสูงสุด ซึ่งบริษัทรับเหมาก่อสร้างสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้จริงในการลดจำนวนความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยของพนักงาน โดยการส่งเสริมให้พนักงานก่อสร้างสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลในการปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานทุกครั้ง ซึ่งจะส่งผลให้พนักงานก่อสร้างทำงานด้วยความถูกต้องและปลอดภัยสูงสุด

การวิจัยนี้เพื่อระบุลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้างเท่านั้น ทั้งนี้ในอนาคตอาจทำการระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้าง ว่าปัจจัยใดส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยสูงสุด ซึ่งจากลำดับความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยในการทำงานของพนักงานนั้น ไม่สามารถบอกได้ว่าปัจจัยใดส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ปลอดภัยสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานประกันสังคม (2554). สถิติการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานจำแนกตามความรุนแรงและประเภทกิจการ. [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www.sso.go.th>.
- [2] ฟาร์ตัน สมแสน (2539). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 127-145.
- [3] วไลพร ภิญโญ (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัย : กรณีศึกษาพนักงานโรงงานผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ. *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต*, สาขาการบริหารโรงงาน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [4] H.W. Heinrich. *Industrial Accident Prevention. McGraw-Hill Book*, New York, 1950.
- [5] H.W. Heinrich. *Industrial Accident Prevention. 6th ed., McGraw-Hill*, New York, 1959; 13-18.
- [6] วิฑูรย์ สิมะโชคดี และ วีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2539). การป้องกันอุบัติเหตุในวิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงานอุตสาหกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 8, *สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)*, 50.
- [7] กรรณิกา เทียนลา (2547). พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานก่อสร้างในกรุงเทพมหานคร. *สารนิพนธ์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- [8] นภาพร มัทย์พงษ์ถาวร (2543). การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของคณงานก่อสร้างในเขตกรุงเทพฯ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 90-103.
- [9] ชวลิต มีสวัสดิ์ (2546). ปัจจัยที่ใช้เพิ่มความปลอดภัยในงานก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*.
- [10] Kittleson (1995). Identifying and Correcting Unsafe Employee Attitudes and Behavior, [Online], available: <http://www.eig.com>.
- [11] อรุณ ชัยเสรี (2538). ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยในงานก่อสร้างของวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. พิมพ์ครั้งที่ 3, *วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์*, 120-131.
- [12] Michuad. Accident Prevention and OSHA Compliance. Florida: CRC Press, 1995.
- [13] Hall, L. General Safety Unsafe Acts. [Online], available: <http://www.eig.com>.
- [14] Aksorn, T. and Hadikusumo, B.H.W. The Unsafe Acts and the Decision-to-Err Factors of Thai Construction Workers. *Journal of Construction in Developing Countries*, 2007.
- [15] วิจิตร บุญยะ โหตระ (2530). วิชาความปลอดภัย. *กรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ*, กรุงเทพฯ, 29.